

THIMI TIMES WEEKLY
थिमी टाइम्स
साप्ताहिक

वर्ष १९ अङ्क ०३ ने.सं. ११४५ गुंलाथ्व द्वादशी साउन २१ गते बुधवार, २०८२ 06 Aug., 2025, Wednesday पृष्ठ ८ मूल्य रु १०/-

पुराना दल संकटमा, लोकप्रियतावादको पथमा नेपाली राजनीतिको यात्रा

काठमाडौं । विश्वभर मौलाउँदै गएको लोकप्रियतावाद (उयउगष्कि) र दक्षिणपन्थी सोचको प्रभाव नेपाली राजनीतिमा पनि तीव्र गतिमा प्रवेश गरिरहेको छ। 'पुराना' भनिने दलहरू आलोचित छन्, र 'नयाँ' भनेर उदाउनेहरूले

जनताको निराशालाई एजेन्डा बनाउँदै लोकप्रियतावादी नाराले चुनावी मैदान तताउँदैछन्। लोकतन्त्रको लामो अभ्यास र संविधान निर्माणमा नेतृत्वदायी भूमिका खेलेका ठूला दलहरू- नेपाली कांग्रेस, नेकपा एमाले र माओवादी केन्द्र आजभोलि

गम्भीर आलोचना र चुनौतीको घेरामा परेका छन्। यी दलहरू सचिनेतर्फ जाने कि सकिनेतर्फ, त्यो अहिलेको प्रमुख राजनीतिक बहसको विषय बनेको छ। विश्वभर मौलाउँदै लोकप्रियतावाद: नेपालमासमेत प्रभाव

डोनाल्ड ट्रम्पको पुनरागमन, अर्जेन्टिनामा जेबिर मिलेईको उदयदेखि चिली, ब्राजिल, युक्रेन, थाइल्यान्डसम्मको लोकप्रियतावादी लहरले स्थापित दलहरूलाई हल्लाइरहेको छ। यस्तै लहर नेपालमा पनि भित्रिएको छ। समाजमा बढ्दो निराशा र असन्तुष्टिलाई टेकेर केही नयाँ अनुहारहरू सामाजिक सञ्जाल र डिजिटल माध्यममार्फत राजनीतिमा स्थान बनाउने प्रयत्नमा छन्।

नेपालमै चर्चामा आएका धनञ्जय रेग्मी जस्ता पात्रहरूले नयाँ 'अवतार'मा पुराना दल छाडेर लोकप्रियतावादी भाषामा बाँकी पेज ७ मा

प्रधानमन्त्री र मन्त्रीहरूले अब आफ्नो तलब आफैं तोक्न सक्ने

काठमाडौं । अब तलब तोक्ने अधिकार दिएको प्रधानमन्त्री र मन्त्रीहरूले आफ्नो तलब र सेवा-सुविधा आफैं साउन १४ गते प्रमाणीकरण गरेको 'केही नेपाल ऐन संशोधन विधेयक' मार्फत यो व्यवस्था कानुनीरूपमा लागू भएको हो।

बाँकी पेज ७ मा

सूर्यविनायक नगरपालिकाद्वारा पानी उद्योगलाई पानी बिक्रीमा रोक

भक्तपुर । भक्तपुर, नेतृत्वमा गएको अनुगमन सूर्यविनायक नगरपालिकाले टोलीले बालकोटमा सञ्चालित दुई पानी उद्योगको निरीक्षण गरेको छ। अनुगमन टोलीले निर प्योर सोलुशनद्वारा सञ्चालित 'आक्वा बाँकी पेज ७ मा

नीलबाराही क्षेत्र संरक्षणमा स्थानीय र नगरपालिकाबीच विवाद चर्कियो

भक्तपुर । भक्तपुरको मध्यपुर थिमी नगरपालिका-९ मा अवस्थित ऐतिहासिक तथा सांस्कृतिक महत्वको नीलबाराही क्षेत्र संरक्षणको विषयलाई लिएर स्थानीय

वासिन्दा र नगरपालिकाबीच विवाद चर्किएको छ। संरक्षण अभियान अन्तर्गत स्थानीयवासीले जनश्रमदानमार्फत मन्दिर बरिपरि माटो थुपारेर जग सुदृढ बनाउने

काम थालेका थिए तर माटो ओसारपसारमा स्थानीय प्रशासन र नगरपालिकाले रोक लगाएपछि जनश्रमदान प्रभावित बनेको हो।

बाँकी पेज ७ मा

कुलिङ पिरियडको विवाददेखि संसदीय छानबिनको निष्कर्षसम्म

काठमाडौं । संघीय निजामती सेवा विधेयकमा 'कुलिङ पिरियड' (विश्राम अवधि) सम्बन्धी प्रावधानको गम्भीर त्रुटि सार्वजनिक भएपछि त्यसको राजनीतिक र प्रशासनिक असर गहिँरिँदै गएको छ। विधेयकको अन्तिम प्रतिवेदनमा यो संवेदनशील व्यवस्था निष्क्रिय हुने गरी भाषा संशोधन हुनु केवल "मानवीय त्रुटि" हो कि नियोजित रणनीति ?-यो प्रश्नको उत्तर खोज्न गठन गरिएको संसदीय विशेष छानबिन समितिको प्रतिवेदनले नेपाली कांग्रेसका सांसद तथा राज्य व्यवस्था समितिका सभापति रामहरि खतिवडालाई नैतिक जिम्मेवार ठहर गरेको छ।

सात सदस्यीय संसदीय विशेष छानबिन समितिले तयार पारेको प्रतिवेदनमा भनिएको छ- 'राजनीतिक

पदाधिकारी राजनीतिक र प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएको नैतिक रुपमा जिम्मेवार हुने' मान्यता अनुसार विधेयक प्रतिवेदनमा हस्ताक्षर गरेका कारण खतिवडा र समितिका सचिव सुरजकुमार दुराको नाम प्रतिवेदनमा किटान गरिएको हो। समितिका एक सदस्यका अनुसार, प्रतिवेदनमा "पद अनुकूल आचरण नगरेको" भन्दै मुख्य सचिव र अन्य उच्चपदस्थ कर्मचारीहरू पनि आलोचित छन्, यद्यपि मुख्य सचिवको नाम भने

बाँकी पेज ७ मा

ADMISSION OPEN
BBS
 Affiliated to Tribhuvan University

JAN ADARSHA CAMPUS

Shankhadhar Chowk, Madhyapur Thimi-4 Bhaktapur, Nepal, ☎:01-5093033

नेफिनद्वारा ३१औं विश्व आदिवासी दिवस सप्ताहव्यापी रूपमा मनाउने तयारी

काठमाडौं । नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघ (नेफिन)ले यस वर्षको ३१औं विश्व आदिवासी दिवस (अगस्ट ९) सप्ताहव्यापी रूपमा विविध कार्यक्रम गरी मनाउने घोषणा गरेको छ। “प्राकृतिक स्रोत, जल, जमिन र जङ्गल माथि आदिवासी जनजातिको अधिकार सुनिश्चित गर, संयुक्त राष्ट्रसंघका एजेन्सी युएनडिप र आईएलओ १६९ सम्बन्धी सर्वोच्च अदालतको निर्देशनात्मक आदेश कार्यान्वयन गर” भन्ने नारासहित यस वर्षको उत्सव भव्य रूपमा आयोजना गरिने भएको हो।

नेफिनले आइतबार काठमाडौंमा पत्रकार सम्मेलन गरी साउन २४ गते (अगस्ट ९) देखि २८ गतेसम्मका कार्यक्रमहरूको विवरण सार्वजनिक गर्दै मूल समारोहका साथै सप्ताहव्यापी गतिविधि सञ्चालन हुने जानकारी दिएको हो।

उक्त दिवसको मुख्य आकर्षण ५ हजारभन्दा बढीको सहभागिता रहने गरी काठमाडौंको भुक्तुटीमण्डपबाट सुरु हुने सांस्कृतिक भाँकीसहितको च्याली हुनेछ। च्याली भद्रकाली, सृन्धारा, वीर अस्पताल, रत्नपार्क, पुरानो बसपार्क हुँदै प्रदर्शनीमार्गस्थित राष्ट्रिय सभागृह पुगेर मूल समारोहमा परिणत हुनेछ।

सांस्कृतिक उत्सवको रूपमा आदिवासी दिवस

नेफिनका अध्यक्ष गेल्जे लामा शेर्पाका

अनुसार ३१औं विश्व आदिवासी दिवसलाई आदिवासी जनजातिका जातीय, भाषिक, सांस्कृतिक तथा धार्मिक पहिचानको सम्मानका रूपमा मनाइनेछ। “मूल कार्यक्रमको माध्यमबाट आदिवासीको मौलिक ज्ञान, सीप, थातथलोको संरक्षण, प्रवर्धन र प्राकृतिक स्रोतमा अधिकार सुनिश्चित गर्नुपर्ने मुद्दामा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय बहस गरिनेछ,” उनले भने।

नेफिनका महासचिव दिवस राईका अनुसार दिवसमा आदिवासी समुदायको मातृभाषा, लोकभाका, परम्परागत नृत्य, खाना र कलाकृतिको प्रदर्शनी हुनेछ। राजधानीको सडक आदिवासी पहिचान भल्किने रैथाने प्रस्तुतिहरूले भरिने उनले जानकारी दिए।

उच्चस्तरीय सहभागिता हुने

नेफिनका अनुसार मूल समारोहमा सवैधानिक निकायका प्रमुखहरू, सांसदहरू, राजनीतिक दलका प्रतिनिधिहरू, महासंघका पूर्व अध्यक्षहरू, जातीय संस्था तथा संगठनका प्रतिनिधिहरू लगायत हजारौंको सहभागिता रहनेछ। कार्यक्रममा राष्ट्रिय सभागृह बाहिर प्रत्यक्ष प्रसारणको व्यवस्था समेत गरिनेछ।

हालसम्म बागमती प्रदेशमा तामाङ र नेपाल भाषा (नेवारी), गण्डकीमा मगर र गुरुङ भाषालाई सरकारी कामकाजको भाषाको रूपमा मान्यता दिइसकिएको सन्दर्भमा यस उत्सवले भाषिक अधिकारको बहसमा समेत योगदान गर्ने

अपेक्षा गरिएको छ।

सप्ताहव्यापी कार्यक्रमहरू

नेफिनले साउन १७ गतेदेखि २८ गतेसम्मका लागि निम्न कार्यक्रमहरूको कार्यतालिका सार्वजनिक गरेको छः

श्रावण १७ - आदिवासी जनजाति अपाङ्ग महासङ्घको सम्मेलन

श्रावण २० - महिला महासंघद्वारा बहस कार्यक्रम

श्रावण २२ - आदिवासी जनजाति उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान, एफएओ र युनेस्कोको मातृभाषा र खाद्य सुरक्षाबारे अभिमुखीकरण

आदिवासी जनजाति आयोगद्वारा आदिवासी जनजाति र एआई सम्बन्धी कार्यशाला

श्रावण २३ - गुरुङ राष्ट्रिय परिषद्को चियापान तथा शुभकामना आदानप्रदान

श्रावण २४ - मुख्य दिवस, नेफिनको मूल समारोह

श्रावण २५ - नेपाल मगर संघद्वारा अन्तरक्रिया

युवा महासङ्घको पैदल यात्रा तथा अन्तर्संवाद

विद्यार्थी महासंघद्वारा “आदिवासीको भविष्य र एआई” विषयक अन्तर्क्रिया

श्रावण २६ - आदिवासी जनजातिका सवालमा संवाद कार्यक्रम

श्रावण २७ - पत्रकार महासंघ (फोनिज) को २६औं स्थापना दिवस र फोनिज अवार्ड

श्रावण २८ - सुनुवार सेवा समाजद्वारा कला साहित्य पुरस्कार वितरण

राष्ट्रिय पहिचानको सवालमा आवाज आयोजकले यस दिवसलाई आदिवासी जनजातिको भूमि, भाषा, संस्कृतिको संरक्षण र प्रतिनिधित्वको सवालमा राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय तहमा आवाज उठाउने अवसरका रूपमा लिएको बताएको छ। यसका लागि आन्तरिक सचेतना र अन्तरसंवाद दुवैलाई समान रूपमा जोड दिइएको छ।

शान्ति खुलःद्वारा जेष्ठ सदस्य, एसईई उत्तीर्ण विद्यार्थी तथा आजीवन सदस्यहरू सम्मानित

काठमाडौं । मध्यपुर थिमिबाट व्यापार व्यवसाय र विविध कारणबाट स्थानान्तरण भई उपत्यकाका विभिन्न स्थानमा बसोबास गरिरहेका थिमिवासीहरूको साभ्ता संस्था शान्ति खुलःद्वारा हालै काठमाडौंको ह्वाइटफिल्ड कलेजमा एक विशेष कार्यक्रम गरि जेष्ठ सदस्य, एसईई उत्तीर्ण विद्यार्थी तथा आजीवन सदस्यहरू सम्मानित गरिएको छ।

शान्ति खुलःले आफ्नो संस्थाको वार्षिक कार्यक्रम अनुसार प्रत्येक वर्ष गदै आएको नियमित कार्यक्रम अन्तर्गत यस वर्षको एसईई (माध्यमिक शिक्षा परीक्षा) उत्तीर्ण गरेका विद्यार्थीहरूलाई सम्मान गरेको हो। कार्यक्रममा फलतः ३० जना एसईई सफल विद्यार्थीहरू तथा १५ जना जेष्ठ सदस्यलाई सम्मानित गरिएको थियो। साथै, खुलःका ४० जना आजीवन सदस्यहरूलाई पनि प्रमाणपत्र प्रदान गरिएको थियो। त्यस्तै कार्यक्रममा संरक्षक सदस्य बनेकाहरूलाई पनि विशेष रूपमा सम्मान गरिएको कार्यक्रमको उद्घाटन मध्यपुर थिमि नगरपालिकाका नगर उपप्रमुख विजयकृष्ण श्रेष्ठले पानसमा दीप प्रज्वलन गरि गरेको थियो।

कार्यक्रमको सभापतित्व खुलःका अध्यक्ष रत्नसुन्दर कायस्थले गरेका थिए भने कार्यक्रमको सहजिकरण संस्थाका सचिव मदन जोशीद्वारा गरिएको कार्यक्रममा विविध क्षेत्रका शैक्षिक तथा सामुदायिक व्यक्तित्वहरूका साथमा सदस्यहरूको व्यापक सहभागिता रहेको थियो। कार्यक्रममा स्वागत मन्तव्य खलःका उपाध्यक्ष रामचन्द्र भिन्दुवा श्रेष्ठले गरेको थियो।

शान्ति खुलःले यस्ता कार्यक्रमहरू आयोजना गरेर युवा विद्यार्थीहरूलाई हौसला प्रदान गर्नुका साथै समुदायमा एकताको सन्देश प्रवाह गर्ने उद्देश्य राखेको जनाएको छ।

विनायकमा त्रैमासिक पुस्तक समीक्षा कार्यक्रम सम्पन्न

भक्तपुर । विद्यार्थीहरूमा पठन संस्कृतिको विकास तथा सिर्जनात्मक अभिव्यक्तिलाई प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यले विनायक शिक्षालयले कक्षा ४ देखि ७ सम्मका विद्यार्थीहरूलाई लक्षित गर्दै त्रैमासिक रूपमा अनिवार्य पुस्तक समीक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेको छ। सोहीअनुसार हालै सम्पन्न प्रथम त्रैमासिक पुस्तक समीक्षा कार्यक्रममा उत्कृष्ट समीक्षा प्रस्तुत गर्ने विद्यार्थीहरूलाई विशेष पुरस्कार प्रदान गरिएको छ।

कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि इशबल छययपक म्फ्तचछ्दगतयच का व्यवस्थापक श्री पुष्पतम श्रेष्ठले प्रत्येक कक्षाबाट तीन-तीन जना गरी कुल १२ जना विद्यार्थीहरूलाई पुरस्कार प्रदान गरेको छ।

पुरस्कार प्राप्त गर्ने विद्यार्थीहरूमा कक्षा ४ बाट आस्था श्रेष्ठ, सुप्रिया थापा र पूजा राजभण्डारी, कक्षा ५ बाट प्रकृति सिंह ठकुरी, स्वस्तिका श्रेष्ठ र इर्भिलन श्रेष्ठ, कक्षा ६ बाट युलन राई, प्राञ्जल कार्की र टिसुभान श्रेष्ठ तथा कक्षा ७ बाट श्रीजी हेक्का, रिहाना श्रेष्ठ र निलिमा बजाचार्य रहेका छन्।

कार्यक्रममा विद्यालयका प्रधानाध्यापक सुरेन्द्र विक्रम प्रजापतिले विद्यार्थीहरूमा पढ्ने बानी बसाल्न पुस्तक समीक्षा कार्यक्रम निकै प्रभावकारी भएको बताउँदै यसबाट बालबालिकाको लेखन शैलीमा समेत उल्लेखनीय सुधार हुने विश्वास लिएको धारणा व्यक्त गरे।

प्रधानाध्यापक प्रजापतिले पुरस्कार प्रायोजन गरी विद्यार्थीहरूको हौसला बढाएकोमा इशबल छययपक म्फ्तचछ्दगतयच लाई विद्यालय परिवारको तर्फबाट विशेष धन्यवादसमेत व्यक्त गरे। विद्यालयले आगामी त्रैमासिक रूपमा कार्यक्रम निरन्तर सञ्चालन गर्ने जनाएको छ।

विनायकका विद्यार्थीका लागि जीवन शिक्षामूलक दुई दिने आवासीय गोष्ठी सम्पन्न

भक्तपुर । शिक्षा, संस्कार र अनुशासनलाई समाहित गर्दै प्रगतिशील सोचको विकासमा क्रियाशील मध्यपुर ठिमीस्थित विनायक शिक्षा निकेतन इडिलस स्कुलले कक्षा १० का विद्यार्थीहरूका लागि दुई दिने आवासीय जीवन शिक्षा गोष्ठी सम्पन्न गरेको छ।

“जीवन शिक्षा एवं संस्कार तथा कर्तव्य बोध” भन्ने मूल उद्देश्यसहित आयोजित कार्यक्रम साउन १७ र १८ गते ललितपुरको चापागाउँस्थित नेपाल मैत्रीय गुठीको भवनमा सम्पन्न भएको हो। गोष्ठीमा विद्यार्थीहरूलाई जीवनमा सफलता प्राप्त गर्न आवश्यक जीवन मूल्य, शिष्टता, अनुशासन, विनयशीलता र असल संस्कारबारे अन्तरक्रियात्मक शैलीमा ज्ञान प्रदान गरिएको थियो।

विद्यालयका सहायक प्रिन्सिपल प्रेमप्रसाद निरौलाको नेतृत्वमा सम्पन्न उक्त कार्यक्रममा विद्यार्थीहरूले जीवन उपयोगी, व्यवहारिक र नैतिक शिक्षा प्राप्त गरेका थिए। कार्यक्रममा अन्तर्राष्ट्रिय प्रशिक्षक तथा नेपाल मैत्रीय गुठीका गुरु फानले जीवन मूल्य र मान्यताबारे प्रेरणादायी दीक्षा दिएका थिए। त्यस्तै गुठीका संरक्षक सानुकाजी डंगोल, प्रशिक्षकहरू डोलराज घिमिरे, सुजन बजगाई, सृष्टि डंगोल, रश्मी केसी र पुनम जोशीले रमाइलो र प्रभावशाली शैलीमा जीवन शिक्षासम्बन्धी विविध विषयमा प्रशिक्षण दिएका थिए। वक्ताहरूले विशेषगरी जीवनको सार र उद्देश्य, सफलताका सूत्रहरू, आमाबुवाप्रतिको कर्तव्य, विश्वास र अभ्यासका महत्त्व लगायतका विषयमा व्याख्यान दिएका थिए।

कार्यक्रमको समापनमा सहभागी विद्यार्थीहरूले आफूले प्राप्त गरेको ज्ञान, अनुभव र प्रेरणाका भाव व्यक्त गर्दै आयोजक तथा प्रशिक्षकहरूलाई धन्यवाद ज्ञापन गरेका थिए। कार्यक्रमको अन्त्यमा विद्यालयको तर्फबाट सहायक प्रिन्सिपल प्रेमप्रसाद निरौलाले नेपाल मैत्रीय गुठी परिवारप्रति आभार व्यक्त गर्दै यस्ता जीवन उपयोगी ज्ञान कार्यक्रमले विद्यार्थीको असल चरित्र निर्माणमा महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्ने विश्वास व्यक्त गरेका थिए।

कक्षा १२ को नतिजा सार्वजनिक, भन्डै ४० प्रतिशत विद्यार्थी “एनजी” मा

भक्तपुर, साउन २० - राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डले कक्षा १२ को वार्षिक परीक्षा २०८२ को नतिजा सार्वजनिक गरेको छ। सोमबार साँझ प्रकाशित नतिजाले माध्यमिक तहको शिक्षामा गम्भीर चुनौती देखिएको संकेत गरेको छ।

बोर्डका अनुसार नियमिततर्फ परीक्षा दिएका ३ लाख ९६ हजार ३ सय ४७ जना विद्यार्थीमध्ये १ लाख ५३ हजार ८ सय ८२ जना, अर्थात् करिब ३९.५८ प्रतिशत विद्यार्थीले ग्रेड प्राप्त गर्न नसक्ने गरी ‘एनजी’ (ल्युट न्ववमभम) श्रेणीमा परेका छन्।

ग्रेड वृद्धिका लागि पुनः परीक्षा अनिवार्य

एनजी श्रेणीमा परेका विद्यार्थीले आवश्यक विषयमा ३५ प्रतिशतभन्दा कम अंक प्राप्त गरेकाले ग्रेड पाउन असफल भएका हुन्। परीक्षा नियन्त्रण कार्यालयका

उप-नियन्त्रक कृष्ण घिमिरेका अनुसार, यस्ता विद्यार्थीले ग्रेड वृद्धिका लागि पुनः परीक्षा दिनु अनिवार्य छ।

“प्रत्येक १० जनामध्ये ४ जना विद्यार्थी ग्रेडविहीन हुनु शिक्षाको गुणस्तरप्रति गम्भीर प्रश्न हो,” उनले भने।

उच्च जिपिए ल्याउने विद्यार्थीको संख्या न्यून

बोर्डले सार्वजनिक गरेको विवरणअनुसारः जिपिए ३.६१ देखि ४.०० पाउने विद्यार्थीको संख्या १३ हजार ५०२ रहेको छ, जुन कुलको मात्र ३.४१ प्रतिशत हो।

जिपिए ३.२१ देखि ३.६० ल्याउने ५५ हजार ८९६ जना छन्।

जिपिए २.८१ देखि ३.२० ल्याउने सबैभन्दा धेरै ९४ हजार २६८ जना छन्।

जिपिए २.४१ देखि २.८० श्रेणीमा ६९ हजार ८१२ जना छन्।

जिपिए २.०१ देखि २.४० सम्म पाउने ८ हजार ९६४ जना मात्र छन्।

जिपिए १.६१ देखि २.०० ल्याउने विद्यार्थी जम्मा २३ जना रहेका छन्।

२ लाख ३३ हजारभन्दा बढीले पाएका छन् सन्तोषजनक ग्रेड

जिपिए २.४१ वा सोभन्दा माथि ल्याउने विद्यार्थीको संख्या २ लाख ३३ हजार ४७८ रहेको छ, जुन कुल नियमित परीक्षार्थीको ५८.९१ प्रतिशत हो।

तर, एनजी श्रेणीमा भन्डै ४० प्रतिशत विद्यार्थी परेकाले शिक्षाको गुणस्तर, सिकाइको अवस्था र मूल्यांकन प्रणालीप्रति व्यापक चिन्ता बढाएको छ।

शिक्षा पत्रकार समूहकी अध्यक्ष निर्जला कक्षपतीका अनुसार, “नतिजाले माध्यमिक शिक्षा तहमा गुणस्तरीय सुधारको खाँचो स्पष्ट देखाएको छ। पाठ्यक्रम, शिक्षण पद्धति र मूल्यांकन प्रणालीको पुनरावलोकन जरुरी छ।”

कुल परीक्षार्थी ५ लाख १० हजारभन्दा बढी

कक्षा १२ को परीक्षामा नियमितसहित आंशिकतर्फ १ लाख १४ हजार ६ सय ६० परीक्षार्थी सहभागी थिए। कुल परीक्षार्थी संख्या ५ लाख १० हजार ९ सय ८७ रहेको छ।

नतिजाले राष्ट्रिय शिक्षा प्रणालीमा सुधारको माग बलियो बनाइदिएको छ। विश्लेषकहरूका अनुसार, शिक्षाको गुणस्तर वृद्धिका लागि नीतिगत परिवर्तन अपरिहार्य देखिएको छ।

मिडिया काउन्सिल विधेयक संशोधनको माग गर्दै प्रेस सेन्टर नेपालको प्रेस विज्ञप्ति सार्वजनिक

काठमाडौँ – मिडिया काउन्सिल विधेयकका कतिपय प्रावधानप्रति गम्भीर आपत्ति जनाउँदै प्रेस सेन्टर नेपालले विधेयक संशोधनको माग गर्दै आइतबार एक प्रेस विज्ञप्ति सार्वजनिक गरेको छ। प्रतिनिधि सभाको शिक्षा, स्वास्थ्य तथा सूचना प्रविधि समितिमा छलफलका क्रममा रहेको मिडिया काउन्सिल विधेयकप्रति प्रेस सेन्टर नेपालले विगतमा पनि धारणा सार्वजनिक गरिसकेको भए पनि केही प्रावधानप्रति अझ स्पष्ट रूपमा आफ्नो गम्भीर सरोकार प्रकट गर्न नयाँ विज्ञप्ति जारी गरेको हो।

प्रेस सेन्टरले राष्ट्रिय सभाबाट पारित भई प्रतिनिधि सभामा विचाराधीन विधेयकका प्रावधानले प्रेस स्वतन्त्रतामाथि गम्भीर असर पार्ने खतरा रहेको बताएको छ। विज्ञप्तिमा भनिएको छ, “विधेयकका कतिपय प्रावधानहरू संविधान, राष्ट्रिय आमसञ्चार नीति २०७३ र आमसञ्चार क्षेत्र सुधार समितिका सुझावहरू विपरीत छन्।”

विज्ञप्तिमा मिडिया काउन्सिलको पदाधिकारी नियुक्तिसम्बन्धी सिफारिस

समितिको संरचना, पदाधिकारीको समावेशीता, कार्यवाहक अध्यक्षको व्यवस्था, र काउन्सिलको स्वायत्तता लगायतका विषयमा गम्भीर आपत्ति जनाइएको छ।

प्रेस सेन्टरले सञ्चार मन्त्रालयका सचिवको संयोजकत्वमा प्रस्तावित सिफारिस समिति अस्वीकार्य रहेको बताउँदै उक्त संरचनालाई राष्ट्रिय सभाका अध्यक्षको संयोजकत्वमा पुनर्गठन गर्न माग गरेको छ। त्यस्तै, पदाधिकारी नियुक्तिमा संघीयता र समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तअनुसार विविध प्रतिनिधित्व सुनिश्चित गर्न पनि जोड दिइएको छ।

काउन्सिलको अध्यक्ष नहुँदा मन्त्रालयका सहसचिवलाई कार्यवाहक बनाउने प्रस्तावलाई खारेज गर्नुपर्ने भन्दै विज्ञप्तिमा काउन्सिलभित्रकै वरिष्ठतम सदस्यलाई कार्यवाहक बनाउने प्रस्ताव गरिएको छ। साथै, खुला प्रतिस्पर्धाबाट पाँच वर्षका लागि कार्यकारी प्रमुख नियुक्त गर्नुपर्ने माग पनि गरिएको छ।

प्रेस सेन्टरले काउन्सिलको बजेट र

वार्षिक प्रतिवेदन व्यवस्थापन संविधानसम्मत निकायसरह हुनुपर्ने माग गरेको छ। त्यस्तै, प्रेस प्रतिनिधि वितरण र पत्रपत्रिका वर्गीकरणका लागि छुट्टै निकाय गठन नभएसम्म सो जिम्मेवारी काउन्सिलबाटै सम्पादन गरिनुपर्ने सुझाव पनि राखिएको छ।

प्रेस स्वतन्त्रता सुनिश्चित गर्ने अन्तराष्ट्रिय मान्यता, संविधान, राष्ट्रिय नीति र सम्बन्धित सरोकारवाला निकायहरूसँगको समझदारीअनुसार विधेयकमा सुधार आवश्यक भएको प्रेस सेन्टरको निष्कर्ष छ।

संशोधन नगरे हालको विधेयक पारित भएमा प्रेस स्वतन्त्रतामाथि गम्भीर आघात पुग्ने भन्दै प्रेस सेन्टर नेपालले सबै पत्रकार संघ-संस्था र सरोकारवाला निकायहरूसँग सहकार्य गर्दै दबावमुलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने चेतावनी दिएको छ।

“विधेयक संशोधन नभए चरणबद्ध आन्दोलनमा उत्रिनेछौं,” प्रेस सेन्टर नेपालका महासचिव मनोज घर्तीमगर (भारती) द्वारा हस्ताक्षरित विज्ञप्तिमा उल्लेख गरिएको छ।

इजरायल पूरै गाजा अधीनमा लिन चाहन्छ ? नेतन्याहूको सैन्य रणनीतिबारे चासो बढ्दो

काठमाडौँ । इजरायली प्रधानमन्त्री बेन्जामिन नेतन्याहूले यसै साता गाजामा जारी सैन्य कारवाहीबारे आफ्नो रणनीति सार्वजनिक गर्ने तयारीमा छन् । गाजाको पूरै भूभागमाथि नियन्त्रण जमाउने चाहना नेतन्याहूको रहेको दावी भइरहेका बेला उनको यो अभिव्यक्तिले थप चर्चा ल्याएको छ ।

हालसालै विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय सञ्चारमाध्यमहरूले नेतन्याहूले हमासमाथि आक्रमण तीव्र बनाउँदै गाजाको सम्पूर्ण क्षेत्र नियन्त्रण लिन चाहेको रिपोर्ट गरेका थिए । यद्यपि, यस्ता दावीहरूलाई इजरायली सरकार वा सैन्य निकायले औपचारिक रूपमा पुष्टि गरेका छैनन् । बीबीसीका मध्यपूर्व संवाददाताका अनुसार, ती दावीहरू नेतन्याहूको कूटनीतिक रणनीति पनि हुन सक्ने बताएको छ –सम्झौताका लागि हमासमाथि दबाव सिर्जना गर्न।

यदि नेतन्याहूको योजना पुष्टि भएमा गाजाका बाँकी क्षेत्रमा पनि इजरायली सैनिकहरू प्रवेश गर्ने सम्भावना छ, जहाँ अझै बन्धकहरू रहेको विश्वास गरिएको छ । तर, बन्धक परिवारहरूले भने यस्ता सम्भावित कारवाहीप्रति आक्रोश व्यक्त गरेका छन् । उनीहरूको चिन्ता छ–सैन्य कारवाहीले बाँकी जीवित बन्धकहरूको ज्यान थप जोखिममा पार्न सक्छ ।

नेतन्याहूले पछिल्लो दिनहरूमा बन्धक परिवारहरूसँग भेट गर्दै “निरन्तर र अथक प्रयास” मार्फत सबै बन्धकलाई फर्काउने प्रतिवद्धता व्यक्त गरेका छन् । तर, इजरायली सञ्चारमाध्यममा उद्धृत एक वरिष्ठ अधिकारीका अनुसार, नेतन्याहूको प्राथमिकता हमासलाई पूर्ण रूपमा सैन्य रूपमा परास्त गर्नु हो ।

भोकमरीको त्रासबीच अन्तर्राष्ट्रिय दबाव गाजामा युद्धका कारण भयावह मानवीय संकट उत्पन्न भएको छ । हमासद्वारा सञ्चालित स्वास्थ्य मन्त्रालयका अनुसार, इजरायली हमलामा अहिलेसम्म ६० हजारभन्दा बढी मानिसको मृत्यु भइसकेको छ । सोमवार मात्रै ९४ जनाको मृत्यु भएको रिपोर्ट गरिएको छ ।

भोकमरी र कुपोषणका कारण विशेषगरी बालबालिकाको मृत्यु दर बढ्दो छ । युद्ध सुरु भएयता कुपोषणका कारण ९३ बालबालिकासहित १८० जनाको ज्यान गइसकेको मन्त्रालयले जनाएको छ । यद्यपि, अन्तर्राष्ट्रिय सञ्चारमाध्यमहरू गाजामा प्रत्यक्ष पुग्न नपाएको कारण यस्ता तथ्यको स्वतन्त्र पुष्टि गर्न कठिन भइरहेको छ ।

संयुक्त राष्ट्रसंघसम्बद्ध सहायता निकायहरूले गाजामा “भोकमरीको अति भयावह अवस्था” देखिएको बताएका छन् । तर, नेतन्याहूले भने यस्तो दावीलाई अस्वीकार गर्दै गाजामा भोकमरी नरहेको बताउँदै आएका छन् ।

राष्ट्रसंघका पछिल्ला तथ्यांकअनुसार, गत मे महिनादेखि अहिलेसम्म राहत वितरण केन्द्र नजिकै १,३७३ जना प्यालेस्टिनीको मृत्यु भइसकेको छ । तीमध्ये धेरैलाई इजरायली सेनाले लक्षित गरेको आरोप लगाइएको छ । इजरायलले भने भिड नियन्त्रण गर्न खतरनाक अवस्था सिर्जना गर्ने काम हमासले गरिरहेको र उसको सेना गैरसैनिकलाई लक्षित नगर्ने दावी गर्दै आएको छ ।

नेतन्याहूको रणनीतिप्रति भित्रैबाट विरोध गाजामाथिको आक्रमण तीव्र पार्ने नेतन्याहूको योजनाले इजरायली जनसमुदायभित्रै पनि विवाद र विरोध सिर्जना गरिरहेको छ । बन्धक परिवारलाई सघाउने एक प्रमुख समूहले नयाँ सैन्य योजनाको निन्दा गर्दै भनेको छ–“नेतन्याहूले इजरायल र बन्धकहरूलाई अन्धकारतर्फ डोर्‍याइरहेका छन् ।”

इजरायली सुरक्षायन्त्रका करिब ६०० पूर्व अधिकारीहरूले अमेरिकी राष्ट्रपति जो बाइडेनलाई पठाएको पत्रमा नेतन्याहूको युद्ध नीति अन्त्य गराउन दबाव दिन आग्रह गरेका छन् । उक्त समूहमा मोसादका पूर्व प्रमुख र पूर्व प्रधानमन्त्री एहुद बाराकजस्ता विशिष्ट व्यक्ति छन् ।

“हमास अब इजरायलका लागि रणनीतिक खतरा रहेन,” पत्रमा उल्लेख छ । उनीहरूको मूल्यांकन अनुसार, अब युद्धको निरन्तरता इजरायलकै हितमा छैन ।

गाजाको पूर्ण नियन्त्रण लिने इजरायली योजनाबारे अझै स्पष्ट र औपचारिक घोषणा भइसकेको छैन । तर नेतन्याहूको पछिल्ला संकेत र सैनिक गतिविधिको प्रकृति हेर्दा इजरायल युद्धलाई निर्णायक बनाउने तयारीमा देखिन्छ । यसले गाजाको मानवीय संकट भन्नु जटिल बनाउने चेतावनी अन्तर्राष्ट्रिय समुदायले दिइरहेका छन् ।

स्रोत: बीबीसी

बागमती प्रदेश पूर्ण खोप प्रदेश घोषणा: प्रधानमन्त्री ओलीद्वारा डिजिटल हेल्थ कार्यक्रमको समेत शभारम्भ

काठमाडौँ । प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले बागमती प्रदेशलाई पूर्ण खोप प्रदेशको रूपमा घोषणा गरेका छन्। भक्तपुरमा शुक्रबार आयोजित एक विशेष कार्यक्रममा प्रधानमन्त्री ओलीले स्वास्थ्य मन्त्रालयको आयोजनामा आयोजित “बागमती प्रदेश पूर्ण खोप तथा डिजिटल हेल्थ शभारम्भ कार्यक्रम” मा उक्त घोषणा गरेका हुन्।

बागमती प्रदेशका १३ जिल्लाका ११९ स्थानीय तहमा रहेका १६ देखि २३ महि

नासम्मका १ लाख २८ हजार ४ सय २१ बालबालिकालाई सबै आवश्यक खोप लगाइएको स्वास्थ्य मन्त्रालयले जानकारी दिएको छ। सोही उपलब्धिको आधारमा प्रदेशलाई पूर्ण खोप सुनिश्चितता प्रदेशको रूपमा मान्यता दिइएको हो।

कार्यक्रममा बोल्दै प्रधानमन्त्री ओलीले “समृद्ध नेपाल, सुखी नेपाली” राष्ट्रिय आकांक्षा भएको उल्लेख गर्दै त्यसै दिशामा सरकार अघि बढिरहेको बताए। उनले यस्तो

खालेको कार्यक्रमले नेपाललाई दिगो विकासतर्फ डोहोर्‍याउने विश्वास व्यक्त गर्दै, नेपाल २०७३ साल मंसिरभित्र अत्यविकसित मुलुकबाट विकासशील राष्ट्रमा रूपान्तरण हुने उल्लेख गरे।

प्रधानमन्त्री ओलीले स्वास्थ्य, शिक्षा, खेलकुदलगायतका क्षेत्रमा सुधार देखिएको बताए। स्वास्थ्य क्षेत्रमा सरकारले “निरोगी नेपाल” को लक्ष्य लिएको बताउँदै, रोग लाग्ने नदिने वातावरण निर्माण गर्नु आवश्यक रहेको धारणा राखे।

कार्यक्रममा प्रधानमन्त्री ओलीले बागमती प्रदेशका स्वास्थ्यमन्त्री किरण थापालाई खोप समितिको प्रमाणपत्र हस्तान्तरण गरे। साथै, उनले दन्डस्वास्थ्य क्षेत्रमा डिजिटल प्रविधिको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गर्ने उद्देश्यसहितको “डिजिटल हेल्थ कार्यक्रम”दन्डको पनि उद्घाटन गरे।

खोप अभियान सफल बनाउने क्रममा योगदान दिने उत्कृष्ट स्वास्थ्यकर्मी तथा महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूलाई प्रधानमन्त्री ओलीले सम्मानसमेत गरे। कार्यक्रममा बागमती प्रदेशका मुख्यमन्त्री बहादुरसिंह लामाले निरन्तर प्रयास र सबैको सहकार्यबाट प्रदेशमा पूर्ण खोप सुनिश्चितता सम्भव भएको बताए।

पटक-पटक मन्त्री बन्न पाइँदैन, नयाँलाई मौका दिनुपर्छ-सहमहामन्त्री परियार

भक्तपुर । नेपाली कांग्रेसका सहमहामन्त्री तथा प्रतिनिधि सभा सदस्य जीवन परियारले मन्त्री पदमा बारम्बार दोहोरिने अभ्यास अन्त्य गर्नुपर्ने बताएका छन् । शनिबार सूर्यविनायक नगरपालिकाको तेस्रो सम्मेलन उद्घाटन गर्दै उनले पार्टीभित्रको पुरानो नेतावृत्तिकेन्द्रित प्रवृत्तिबाट हटेर नयाँ पुस्तालाई अवसर दिनुपर्नेमा जोड दिए ।

उनले भने, “कोही नेताहरू पटक-पटक मन्त्री हुने, तर कोहीले कहिल्यै अवसर नपाउने प्रवृत्तिले पार्टीभित्र असन्तुष्टि बढेको छ । सभापतिजस्तै मन्त्री बन्नेमा पनि कार्यकालको सीमा हुनुपर्छ ।”

कार्यक्रममा परियारले भक्तपुर क्षेत्र नं. २ का सांसद दुर्लभ थापालाई भावी मन्त्रीमण्डलमा समेट्न माग गर्दै भने, “नेपाली कांग्रेसको

नेतृत्वमा बन्ने मन्त्रीमण्डलमा दुर्लभ थापा मन्त्री बन्नुपर्छ भन्ने मेरो स्पष्ट धारणा हो । नयाँ पुस्तालाई अवसर नदँदा नयाँ पार्टीहरू हामीमाथि आरोप लगाइरहेका छन् ।”

पूर्वराष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीको दलगत राजनीतिमा फर्कने सम्भावनाबारे बोल्दै परियारले नेकपा (एमाले)को निर्णयलाई स्वागतयोग्य बताएका छन् । उनले भने, “पूर्वराष्ट्रपतिहरू सम्मानपूर्वक बस्नुपर्छ । दलगत राजनीतिमा फर्कनु उपयुक्त हुँदैन । आवश्यकता परे संविधान संशोधन गरेर भए पनि पूर्वराष्ट्रपतिलाई राजनीतिक दलमा फर्कन रोक लगाउनुपर्छ ।”

सहमहामन्त्री परियारले रास्वपाका सभापति रवि लामिछानेको समर्थनमा भइरहेको हस्ताक्षर अभियानप्रति आपत्ति

जनाउँदै कांग्रेस कार्यकर्ताहरूलाई त्यसमा संलग्न नहुन निर्देशन दिए । उनले भने, “रास्वपा अलोकतान्त्रिक पार्टी हो । त्यसको समर्थनमा लाग्ने कांग्रेस कार्यकर्तामाथि कारवाही हुन्छ ।”

कार्यक्रममा सहभागी सांसद दुर्लभ थापाले फेसबुकमा विकास देखाएर राजनीति गर्न खोज्नेहरूको आलोचना गर्दै आफू जनताकै समर्थनमा विजयी भएको बताए । उनले भने, “फेसबुक राजनीति गरेर होइन, जनताको भरोसामा जितेको हुँ । विकास नाप्ने टेप लिएर आउनुस्, मेरो अघिल्लो कार्यकालभन्दा कम विकास भए म सांसदबाट राजीनामा दिन तयार छु ।”

सूर्यविनायक नगर कार्यसमितिका सभापति निशान ढुङ्गेलले स्थानीय तह निर्वाचनमा कांग्रेसले ५० प्रतिशत वडा जिते पनि प्रमुख र उपप्रमुख पद जित्न नसक्दा संगठनात्मक प्रभाव कमजोर बनेको उल्लेख गरे । उनले आगामी निर्वाचन लक्षित गर्दै बन्द सत्रले ठोस कार्यदिशा तय गर्ने जानकारी दिए ।

कार्यक्रममा बागमती प्रदेशका पूर्वमन्त्री कृष्णलाल भण्डेल, चाँगुनारायण नगरपालिकाका मेयर जीवन खत्री, कांग्रेसका पूर्व जिल्ला सभापतिहरू, क्षेत्रीय तथा नगर अध्यक्षहरू, र विभिन्न तहका नेताहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।

थिमि टाइम्स साप्ताहिक

– छिमेकी तथा आफना साथीभाइको निन्दा गर्ने बानी परापूर्व कालबाटै मानिसको मनोरंजनको विषय बन्दै आएको छ ।

– प्रेमचन्द

सम्पादकीय

‘कुलिङ अफ पिरियड’ प्रकरणमा कारबाही अपरिहार्य

संघीय निजामती सेवा विधेयकमा भएको ‘कुलिङ अफ पिरियड’ सम्बन्धी छलछामको विषयमा गठित संसदीय छानबिन समितिको प्रतिवेदनले संसदभित्रको दुर्भाग्यपूर्ण यथार्थ उजागर गरेको छ । राज्य व्यवस्था तथा सुशासन समिति हुँदै प्रतिनिधि सभा र राष्ट्रिय सभामा प्रस्तुत भएको विधेयकबाट ‘कुलिङ अफ पिरियड’ हटाउने अपराधिक दुस्साहस कसरी सम्भव भयो भन्ने प्रश्नको जवाफ अब स्पष्ट हुँदै गएको छ ।

छानबिन समितिले दिएको प्रतिवेदनले यो घटनामा उच्चपदस्थ कर्मचारीदेखि समितिका सभापति र सचिवसम्मको संलग्नता औँल्याएको छ । प्रधानमन्त्री कार्यालयका कानुन सचिव, संघीय मामिला मन्त्रालयका सचिव र सरकारका मुख्यसचिवलाई पदीय आचरणविपरीत कार्य गरेको ठहर गर्दै कानुनी कारबाहीको सिफारिस गरिएको छ । प्रतिनिधिसभाको राज्य व्यवस्था तथा सुशासन समितिका सभापति रामहरी खतिवडासमेत नैतिक जिम्मेवारीको सन्दर्भमा प्रतिवेदनमा उल्लेख गरिएका छन् । खतिवडाले पनि आफ्नै जिम्मेवारी लिन तयार रहेको बताएका छन् ।

तर, यहाँ प्रश्न यति मात्रै छैन–यो घटना व्यक्तिको गल्ती मात्र हो कि संस्थागत संरचनामै सुशासन र जवाफदेहिता अभावको प्रतिबिम्ब हो ?

विधेयक प्रतिनिधिसभामा प्रस्तुत हुँदासम्म छलफल गरेर पारित गरिएको प्रावधान अचानक हराउनु कुनै ‘टाइपो’ होइन, नियोजित हेरफेर हो । समितिको औपचारिक निर्णयविपरीत विधेयक संसदा पेस गर्ने कार्य कुनै व्यक्तिको एकल निर्णयबाट हुन सक्दैन । यसका पछाडि राजनीतिक स्वार्थ, कर्मचारीतन्त्रमा ‘सेटिङ’ र संसद्को निर्णय प्रणालीमा चरम लापरवाही रहेको प्रष्ट हुन्छ ।

यो घटनाले संसदप्रतिको जनआस्थामा गम्भीर प्रश्न उठाएको छ । विधेयकको मस्यौदा प्रक्रिया, संसदीय छलफल, त्यसको अनुमोदन र कार्यान्वयनको प्रत्येक तहमा नागरिकको विश्वास जोडिएको हुन्छ । तर, त्यही संसद्को निर्णय नियोजित रूपमा हेरफेर हुन सक्ने उदाहरण स्थापित भएपछि अब संसद्को निर्णयमाथि नागरिकले कसरी विश्वास गर्ने ?

यस पृष्ठभूमिमा, दोषी ठहर गरिएका कर्मचारी र जिम्मेवार पदाधिकारीमाथि कठोर कानुनी कारबाही अनिवार्य देखिन्छ । यदि यो प्रकरणमा गम्भीर कारबाही भएन भने, त्यसले फेरि पनि भ्रष्ट संरचनालाई संरक्षण दिने, ‘कसले कारबाही गर्ने ?’ भन्ने ढण्डहीनताको प्रश्नलाई बल दिनेछ ।

संसद्का सभामुख देवराज घिमिरे र प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीका सामु यसबेला ठूलो राजनीतिक र नैतिक परीक्षा खडा भएको छ । सभामुखले प्रतिनिधि सभाको गरिमा जोगाउन दोषी कर्मचारीमाथि तत्काल कारबाही अधि बढाउनु पर्छ । प्रधानमन्त्रीले पनि आफ्ना मातहतको प्रशासनिक संयन्त्रलाई जवाफदेही बनाउन चुक्नु हुँदैन ।

त्यस्तै, सत्तारूढ गठबन्धनभित्रको प्रमुख दल नेपाली कांग्रेस र विपक्षी दलहरूले पनि स्वार्थभन्दा माथि उठेर संसद्को विश्वसनीयता जोगाउन सरकार र सभामुखलाई जिम्मेवार बनाउने काम गर्नुपर्छ । यदि उनीहरूले आँखा चिम्ले भने जनताले उनीहरूलाई पनि दोषको साभेदार ठान्न बेर लाउँदैनन् ।

यस घटनाबाट केही सकारात्मक पक्ष छ त्यो हो–संसदीय समितिको सर्वसम्मत प्रतिवेदन र दोषी पहिचानको साहस । सभापति जीवन परियार नेतृत्वको समितिले सत्तारूढ र विपक्षी दुवै दलका मत मिलाएर प्रतिवेदन तयार गर्नु संसद्का लागि सकारात्मक संकेत हो । अब त्यो प्रतिवेदन कागजमा मात्र सीमित नरहेर व्यवहारमा कार्यान्वयन भएको हेर्नु आवश्यक छ ।

हामी विश्वास गर्छौं–संविधान, संसद् र सुशासनमा आस्था राख्ने हरेक व्यक्तिले यो घटनालाई सामान्य प्रशासनिक भूल होइन, लोकतन्त्रप्रति हमलाको रूपमा बुझ्नेछन् । संसदको निर्णय प्रक्रियामा भएको हेरफेर लोकतान्त्रिक मूल्यहरूको अपमान हो, जसको न दोषीलाई उन्मुक्ति दिन मिल्छ, न नागरिकले भुल्न सक्छन् ।

यसैले, संसद्का जिम्मेवार पदाधिकारी र प्रधानमन्त्री अब समयमै निर्णय गरेर देखाउ–छलछामको संस्कृति अब चल्दैन । कारबाही बिना यो विवाद टुंग्याउने प्रयास संसद् र लोकतन्त्र दुवैको अपमान हुनेछ ।

काम एकातिर व्यवहार अर्कैतिर : सबै नेपालीले खीर खान पाउनुपर्छ !

● **श्रेष्ठराज पोखरेल**

नेपाली संस्कृतिमा खीरलाई विशेष भोजनका रूपमा लिइन्छ । पछिल्लो समयमा पश्चिमा खानाका परिकारको प्रचलन र तयारी खानेकुराको विगविगी भइरहेको अवस्थामा खीरको महत्व कम हुँदै गएको त छ नै । नेपाली संस्कार संस्कृति छाड्दै जाँदा बाह्य जगतमा बढिरहेका रोगहरूसमेत नेपालमा पनि बढिरहेका छन् । चिनी रोग बढिरहेको अवस्थामा पनि खीरलाई पहिलो भोजन परिकारमा नलिन थालिएको छ । यी अवस्था जे भए पनि नेपाली संस्कारमा खीर खान पाउनु वा पाउने अवस्थामा पुग्नु भनेको आर्थिक रूपमा सम्पन्न हुनु तथा आनन्दित हुनु हो । नेपालीले साउन १५ लाई खीर खाएर मनाउने अवसर पारेर प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले सबै नेपालीले खीर खान पाउनुपर्छ भनेर शुभकामना दिए ।

नेपालीहरूको आर्थिक अवस्था, रोजगारी, शिक्षा, स्वास्थ्यको व्यवस्था कस्तो छ भन्ने कुराले पनि खीर खान पाउने वा नपाउने अर्थात् सक्ने, नसक्ने अवस्थाको निर्धारण गर्दछ । प्रधानमन्त्रीले जनताका यी र यस्ता आधाभूत आवश्यकता पूरा गरेको अवस्थामा खीर खान पाउनुपर्छ, सबैले खीर खाने अवस्था सिर्जना गरिएको छ, ढुक्कसँग खीर खाऊ भन्न खोजेको हो भने त्यस्तो अवस्था सिर्जना गरिएको छैन । होइन त्यत्तिकै रमाइलोको लागि भनिएको हो भने त्यसको के अर्थ रहला ? अति गरिवीमा त कतैबाट खीर खान पाएर पनि खुसी हुने अवस्था रहँदैन ।

अहिलेको अवस्थामा नेपालीहरूले सबै रूपमा खीर खाने अवस्था गुमाइसकेका छन् । अहिले सरकारको अकर्मण्यताका कारण कृषकहरू कृषि कर्म छाड्न बाध्य भएका छन् । सरकारले सिञ्चाइका ठूला, ठूला आयोजनाहरू त्यत्तिकै अलपत्र पारिरहेको छ । नयाँ आयोजना अगाडि सारिएका छैनन् । सरकारले कृषकलाई समयमा रासायनिक मल दिन सकेको छैन । स्थानीय बीउ संरक्षण, नवीन उत्पादन गर्नु त कहाँ हो कहाँ आयातीत बीउ पनि समयमा किन्न पाउने अवस्था सिर्जना गर्न

सकेको छैन । जसले गर्दा वर्षेनी अबौं रुपैयाँको धान, चामल आयात गर्नुपर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ । प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले नै सुरु गरेको प्रधानमन्त्री कृषि कार्यक्रम काम नलाग्ने अवस्थामा पुग्यो । पछिल्लो समयमा त उखु कृषकलाई दिँदै आएको अनुदान खारेज नै गरिदियो । कृषिलाई व्यापारीकरण गर्ने नाममा धनी कृषकलाई अनुदान दिन थालियो, विपन्न कृषकलाई अनुदान वा सरकारी अन्य सहयोगबाट वञ्चित गरियो । यस्तो अवस्थामा आमनागरिकले कसरी आनन्दसँग खीर खान सक्छन् ? एक त कृषकहरू कृषि कर्मबाट पलायन हुँदैछन् त्यसैमा सरकारको स्वामित्वमा रहेको दुग्ध विकास संस्थानले मिल्क होलिडे भनेर कृषकको दूध किन्दैन । राज्यको यो अवस्था जनताले खीर खाने होइन, कतैबाट पाएर पनि रमाएर खाने अवस्था होइन ।

अहिले नेपाली युवाहरूको ठूलो संख्या कामका लागि विदेशमा छ । अहिलेको अवस्थामा न्यूनतम आवश्यकता पूरा गर्न पनि बाबुआमाले आफ्ना छोराछोरी कुनै न कुनै रूपमा नेपाल बाहिर विभिन्न देशमा पठाउनुपर्ने बाध्यता सिर्जना भएको छ । अहिले वर्षेनी लगभग ६ लाख युवा काम गर्ने तयारीमा हुन्छन् तीमध्ये ४ लाखभन्दा धेरै युवाहरू विदेश जाने गरेका छन् । सरकार सञ्चालक तथा अन्य केही व्यक्तिको लागि नेपालमा अवसर भए पनि ठूलो महत्वाकांक्षाका कारण युवाहरू विदेश जाने क्रम बढ्यो भनेरहेका हुन्छन् । प्रधानमन्त्रीले त जहिले पनि त्यही भनेरहेका हुन्छन् तर सरकारले नै खाडी देश तथा अन्य देशहरूमा कामदार

पठाउन सम्मौता गरिरहेका हुन्छन् । लामो समयदेखि चलिरहेको भिजिट भिसामा ठूलो धनराशि लिएर मानव बाहिर पठाउने काममा सरकारी संयन्त्र नै संलग्न रहेको काण्डको रहस्य त बाहिर आयो नै ।

अहिले सरकार सञ्चालक, सरकार वरिपरि रहने दलका नेता, कर्मचारी सबै चरम दलाली र कमिसनमा लागेकाले शहर र शहर उन्मुख क्षेत्रको जमिन यति महँगो बनाइयो कि विपन्न वर्गको त कुरा छाडौं मध्यम वर्गका युवाले जीवनभर नेपालमा काम गरेर एउटा घडेरी किनेर घर बनाउन सक्ने अवस्था रहेन । अझ देश सबै रूपमा आयातमा निर्भर रहेकाले दैनिक जीवन निर्वाह गर्न ज्यादै कठिन पर्ने भएको छ । दैनिक जीवन राम्रोसँग चलाउन पनि युवाहरू विदेश जानैपर्ने अवस्था सिर्जना भएको छ । खस्कँदो सार्वजनिक शिक्षा तथा सार्वजनिक स्वास्थ्यका कारण निजी शिक्षा र स्वास्थ्य सेवा उपयोग गर्नेपर्ने अवस्था सरकार सञ्चालकहरूले नै सिर्जना गरेका हुन् । यस्तो अवस्थामा छोराछोरी विदेश पठाएर कुनचाहिँ बाआमाले खुसी भएर खीर खाए होलान् ?

अब नेपाल अत्यविकसित राष्ट्रबाट विकासोन्मुख राष्ट्रमा स्तरोन्नति हुने भयो भनेर सरकार सञ्चालकहरू खुसी हुन थालेका छन् । अहिले अर्थतन्त्र पूरै परिभर बन्दै गएको छ । अहिले आन्तरिक अर्थतन्त्रमा अति न्यून सुधारका अवस्था देखिएका छन् तर अर्थतन्त्रको बाह्य पक्षमा सुधार भएको छ । बाह्य पक्षले १६ महिनासम्मको आयात धान्न सक्ने गरी विदेशी मुद्रा सञ्चित भएको

छ । यसको मुख्य स्रोत त्यही विदेशिएका युवाले पठाएको रेमिट्यान्स हो । प्रत्येक महिना एक खर्बभन्दा बढी रेमिट्यान्स नेपाल भित्रिरहेको छ । वर्षमा १४ खर्बभन्दा बढी रेमिट्यान्स भित्रिएपछि राज्यसञ्चालकहरू खुसी नहुने कुरा भएन । उनीहरूका लागि सुस्वादु खीर सामान्य हुने नै भयो तर आमजनताको रगतका आँसु बगाउनुपर्ने अवस्था अझ बढ्दै छ ।

नेपालले देशलाई चाहिने सामग्री आयात गर्न सक्ने अवस्थामा रहेको, विकासै नभए पनि ठूलो वैदेशिक सहायता नभए पनि चलिरहेको, ठूलो रूपमा भोकमरी नलागेको, विदेशमा कमाएको पैसाले गाउँमै भए पनि बस्ने वास भएको अवस्था देखेर विदेशीहरूले नेपालको स्तर उन्नति हुँदै गरेको देखे । अहिले त विश्व बैकले दिएको सहूलियतपूर्ण ऋणको व्याजसमेत बढाएको छ । सरकार भने ऋण लिएर पुरानो ऋण तिर्ने अवस्थामा पुगिरहेको छ । राष्ट्रको वास्तविक स्तर खस्कँदै जाने तर केही अवस्थाले गर्दा स्तरोन्नति भएको देखिनु राम्रो संकेत हुँदै होइन । तसर्थ प्रधानमन्त्रीले सबै नेपालीले खीर खाने अवस्था सिर्जना गर्न ठूला ठूला गफ गर्ने पढैन, उनैले गर्छु भनेका काम तथा योजना इमान्दार पूर्वक पूरा गरे सुस्त सुस्त जनताको जीवनस्तरमा सुधार आउनेछ भने देशले पनि काँचुली फेर्दै जानेछ । प्रधानमन्त्रीको काम र व्यवहार एकै भए मात्र नेपालीको वास्तविक खीरको भोजनमा खुसी हुने अवस्था आउला । होइन भने उनको बोलीले जनताका लागि विष बाँण बनेर पीडा मात्रै दिनेछ ।

नेपालबहसबाट

Since 1989, Your Academic Journey to Success

VINAYAK SHIKSHA NIKETAN (Eng. Sec. School)

ADMISSION OPEN FOR +2 GRADE XI

MANAGEMENT HUMANITIES LAW

Empowering +2 students with British IT Courses Together

OUR FEATURES

SUBJECTS OFFERED

- Futsal Ground
- School Bus Services
- Class Programs
- Extracurricular Activities
- Career Counselling

- Hotel Management
- Computer Science
- Maths
- Business Studies

Madhyapur Thimi-5, Bhaktapur ||Tel: 6632568

email: vsnthimign@gmail.com || website: www.vinayak.edu.np

एआईका लागि बढ्दो पानीको खपतः मानव जीवनका लागि खतरा !

काठमाडौं । कृत्रिम बुद्धिमत्ता (एआई) प्रविधिको प्रयोग विश्वभर तीव्र गतिमा बढिरहेको छ । तर यो प्रविधि विस्तारसँगै पानीको खपत पनि उल्लेखनीय रूपमा बढ्दै गएको तथ्यले वातावरणविद् तथा जल स्रोत विज्ञहरूलाई चिन्तित बनाएको छ ।

एआई प्रविधिले अत्यधिक पानी प्रयोग गर्छ – मुख्यतया सर्भर चिस्याउन र विद्युत उत्पादनका लागि । यही कारणले गर्दा पानीको खपतमा भयावह रूपमा वृद्धि भइरहेको छ ।

संयुक्त राष्ट्रसंघका अनुसार अहिले नै विश्वको आधा जनसंख्या पानीको अभावसँग जुधिरहेको छ । जलवायु परिवर्तन र बढ्दो मागका कारण आगामी वर्षहरूमा यो संकट भन्नु गहिरोन सक्ने अनुमान गरिएको छ ।

एउटा प्रश्नको उत्तरमा कति पानी ? ओपनएआईका प्रमुख कार्यकारी अधिकृत साम अल्टम्यानले च्याटजीपीटीले एउटा प्रश्नको उत्तर दिन १५ चम्चा पानी प्रयोग गर्ने बताएका छन् । अमेरिकाको क्यालिफोर्निया र टेक्सासमा गरिएको एक अध्ययनअनुसार ओपनएआईको जीपीटी-३ मोडेलले १०-५० प्रश्नको उत्तर दिन आधा लिटरसम्म पानी खपत गर्छ ।

यो पानीको खपत सर्भर चिस्याउने मात्र होइन, एआई चलाउन आवश्यक बिजुली उत्पादनमा समेत खर्च हुने जनाएको हो । अल्टम्यानले भने बिजुलीका लागि प्रयोग हुने पानीको गणना नगरेको हुनसक्ने बताइएको छ । ओपनएआईका अनुसार च्याटजीपीटीले दैनिक भन्डै एक अर्ब प्रश्नहरूको उत्तर दिन्छ । यसले एआई प्रविधिले मात्र कति धेरै पानी प्रयोग गर्छ भन्ने कुरालाई स्पष्ट गर्छ ।

सन् २०२७ सम्म पानी खपत चारदेखि छ गुणा बढ्ने अनुमान क्यालिफोर्निया विश्वविद्यालयका प्राध्यापक शाओले रेन नेतृत्वले गरेको एक अध्ययनअनुसार सन् २०२७ सम्म एआई उद्योगको वार्षिक पानी खपत चारदेखि छ गुणाले बढ्ने प्रक्षेपण गरेको छ । त्यो परिमाण पूरै डेनमार्कले प्रयोग गर्ने पानीभन्दा बढी हुने अनुमान छ ।

अन्तर्राष्ट्रिय ऊर्जा एजेन्सीले समेत सन् २०३० सम्ममा डेटा सेन्टरहरूमा पानीको

प्रयोग दोब्बर हुने प्रक्षेपण गरेको छ । विशेषगरी कम्प्युटर चिप्स उत्पादन र चिस्याउन प्रयोग हुने पानीले कुल खपतमा ठूलो भूमिका खेल्नेछ ।

सुख्खा क्षेत्रमा डेटा सेन्टर, स्थानीयमा आक्रोश

गुगल, माइक्रोसफ्ट र मेटा जस्ता ठूला प्रविधि कम्पनीहरूले हालका वर्षहरूमा पानी खपत उल्लेख्य रूपमा बढाएका छन् । तीमध्ये धेरै डेटा सेन्टरहरू पानी अभावको उच्च

जोखिम भएका क्षेत्रहरूमा निर्माण भइरहेका छन् ।

एरिजोना, चिली, उरुग्वे, स्पेनलगायतका सुख्खा राज्यहरूमा डेटा सेन्टर खोल्ने योजनाका विरुद्ध स्थानीय समुदायहरूले प्रदर्शन समेत गरेका छन् । स्पेनमा 'योर क्लाउड इज ड्राइङ अप माई रिभर' नामक पर्यावरण समूहले संघर्ष समिति गठन गरी विरोधको नेतृत्व गरिरहेको छ ।

चिस्यान प्रणालीका विकल्प विज्ञहरूका अनुसार परम्परागत पानीमा आधारित चिस्यान प्रविधि नै हालको लागि सबैभन्दा प्रभावकारी देखिएको छ । यद्यपि सुख्खा क्षेत्रहरूमा एअर-कुलिङ प्रणालीको प्रयोग सम्भव भए पनि त्यसले भन्नु धेरै बिजुली खपत गर्छ ।

कम्पनीहरू अव पानी पुनःप्रयोग हुने

आवश्यक रहेको बताउँछन् ।

दीगो विकासविना एआईको भविष्य संकटमा?

स्वतन्त्र अनुसन्धानकर्ता लोरेना जाउमे-पालासीको भनाइमा, एआई प्रविधिको तीव्र विकाससँगै यसको दीगो विकास सुनिश्चित गर्नु अपरिहार्य भइसकेको छ । “हामीसँग पर्याप्त कच्चा पदार्थ र स्रोत नहुँदा दीगो एआई नै भविष्यको एकमात्र विकल्प हो,” उनी भन्छिन् ।

वातावरणीय विज्ञहरूको भनाइमा, एआई प्रविधिले मानव जीवनलाई सजिलो बनाउने सम्भावना बोकेको छ, तर यसको पर्यावरणीय प्रभावलाई बेवास्ता गर्दा दीर्घकालीन संकट सिर्जना हुनसक्छ ।

यसलाई अनलाईन तथा छापा माध्यमको लागि समाचारको शैलीमा पुनः लेखन गरि तयार गर्नुस् ।

कति खाँदा पुग्छ ? : अत्यधिक खानाको बढ्दो प्रवृत्ति र स्वास्थ्यमा असर

काठमाडौं - पछिल्लो समय मानिसहरूले खाने प्लेटमा थुपारिने खानेकुरा बढ्दै गइरहेका छन्। यत्रो खाना आवश्यक पर्छ त ? सामान्यतया कति खाना खाँदा स्वास्थ्यका लागि पर्याप्त हुन्छ ? यस्ता प्रश्न उठ्न थालेका छन्। विशेषज्ञहरूका अनुसार, मानिसले कति खाना खानुपर्छ भन्ने कुरा उमेर, लिङ्ग, तौल, उचाइ, जीवनशैली र शारीरिक गतिविधि जस्ता थुप्रै पक्षमा निर्भर गर्दछ। तर पछिल्लो समय खानाको परिमाण नाप्नेभन्दा परिकार पस्किने प्लेटको साइजमा ध्यान दिइएको देखिन्छ, जुन एक किसिमको समस्याको रूप लिँदैछ।

ब्रिटिश डाइटेटिक एसोसिएसनका प्रवक्ता तथा खाद्य विशेषज्ञ क्लेयर थोर्नटन-वुडका अनुसार, सन् १९७० को दशकमा औसत खाने प्लेटको व्यास २२ सेन्टिमिटर थियो भने अहिले यो २८ सेन्टिमिटर पुगेको छ। यसले स्वभाविक रूपमा खानेकुराको मात्रा पनि बढाएको छ।

“रेस्टुरेन्टहरूमा दिइने ठूलो परिकारको साइज र ‘पैसाको मूल्य’का नाममा दिइने अत्यधिक खानेकुराले मानिसलाई घरमै पनि बढी खाना खाने दबाव सिर्जना गरेको छ,” उनले बताइन्।

लिड्स विश्वविद्यालयका भोक र ऊर्जा सन्तुलन विज्ञ प्राध्यापक जेम्स स्टव्सका अनुसार, मानिसहरू आवश्यकताभन्दा बढी खान थालेका छन्। यस्तो वानीले अस्वस्थकर भोजनप्रति भुकाव बढाउँछ र दीर्घकालीन रूपमा स्वास्थ्यमा गम्भीर असर पुर्‍याउन सक्छ।

उनी भन्छिन्, “बढ्दो प्याकेज फुड, आकर्षक मार्केटिङ र सजिलै उपलब्ध हुने परिकारहरूले पनि अत्यधिक खानामा योगदान दिएका छन्।”

कति खाना खानुपर्छ भन्ने यकिन निर्धारण गर्न सकिने सजिलो उपायबारे वुड सुझाउँछिन्, “आफ्नै हातको सहायताले तपाईंका लागि उपयुक्त खाने मात्रा नाप्न सकिन्छ।”

तपाईंको हत्केला बराबरको मासु, हात बराबरको माछा वा कुखुरा, दुवै हात कप गरेर जति तरकारी, एक मुट्ठी बराबरको भात, आलु वा पास्ता, र एक मुट्ठी फलफूल दैनिक भोजनका लागि पर्याप्त हुन सक्छन् । यसरी नाप्दा न त खाना अत्यधिक हुन्छ न कम।

स्टव्सका अनुसार, एक स्वस्थ महिलाले दैनिक भन्डै २००० क्यालोरी र पुरुषले २५०० क्यालोरी आवश्यक पर्छ। तर यो मात्रा व्यक्तिको जीवनशैलीअनुसार फेरबदल हुन सक्छ। उदाहरणका लागि, भारी काम गर्ने वा खेलकुदमा सक्रिय व्यक्तिले बढी क्यालोरी आवश्यक पर्छन् भने कम शारीरिक श्रम गर्ने व्यक्तिले कम खानुपर्छ।

स्वास्थ्यका लागि के खाने भन्ने कुरामा पनि ध्यान दिन जरुरी छ। प्रोटिन र फाइबरयुक्त खाना लामो समयसम्म पेट भरिएको महसुस गराउँछ। दाल, सिमी, तरकारी, सुपजस्ता परिकारहरू यसका राम्रो स्रोत हुन्।

जैतुनको तेल, बदाम, माछा, एभोकाडोजस्ता स्वस्थ बोसोका स्रोत पनि सन्तुलनमा खाँदा फाइदाजनक हुन्छन्।

वुड भन्छिन्, “हाम्रो कुल आहारमध्ये ८० प्रतिशत स्वस्थ र पोषिलो खाना हुनुपर्छ भने २० प्रतिशत मात्र आफ्नो मनपर्ने उच्च क्यालोरी भएका परिकार राख्न सकिन्छ।”

अत्यधिक खानाले शरीरमा बोसो जम्ने, मोटोपन बढ्ने, मधुमेह र मुटु रोगको जोखिम बढाउने गर्छ। त्यसैले आफ्नो आवश्यकताअनुसारको मात्रामा सन्तुलित खाना खानु नै दीर्घकालीन रूपमा सबैभन्दा सही उपाय हो।

विशेषज्ञहरू पनि यही सुझाव दिन्छन् - 'तपाईंले कति खानुहुन्छ भन्ने कुरालाई लिएर तनाव नगर्नुहोस्, केवल आफ्नो शरीर र जीवनशैलीअनुसार सन्तुलन मिलाउनुहोस्।'

स्वास्थ्यका लागि कफी कति उपयुक्त

काठमाडौं, साउन २० । पछिल्लो समय कफीको उपभोग विश्वभर नै तीव्र गतिमा बढ्दै गएको छ। प्रतिस्पर्धात्मक र तनावपूर्ण जीवनशैलीमा रमाउनेहरूका लागि कफी मात्र पेय पदार्थ नभएर जीवनशैलीकै हिस्सा बन्न थालेको छ। कतिपय स्थानमा त कफीलाई शान र सौखिको विषयको रूपमा समेत लिइन्छ। तर, धेरैलाई कफीको उचित मात्रा र यसको स्वास्थ्यमा पर्ने प्रभावबारे स्पष्ट जानकारी छैन।

विशेषज्ञहरूका अनुसार, दैनिक चार कप कफी – करिब चार सय मिलिग्राम क्याफेन – व्यक्ताका लागि उपयुक्त मानिन्छ। सामान्यतया एक कप कफीमा ५० देखि ४०० मिलिग्राम क्याफेन हुन्छ, जुन कफीको प्रकार, बनाउने तरिका र प्रयोग गरिएको कफी गेडाको आधारमा फरक पर्न सक्छ। क्याफेनको अत्यधिक सेवनले बेचैनी, चिडचिडेपन, अनिद्रा, उच्च मुटुको गति, एन्जाइटी र पेटमा असहजता जस्ता लक्षण देखिन सक्छन्। चिया, चिसो पेय पदार्थ, इनर्जी ड्रिन्क, चकलेट र केही औषधिहरूबाट समेत क्याफेन शरीरमा पुग्ने भएकाले यसको कुल मात्रा विचार गर्नुपर्ने विज्ञहरूको भनाइ छ।

विशेषज्ञहरू भन्छन्, “यदि यस्ता लक्षण देखिन थालेमा तत्काल क्याफेनको मात्रा घटाउनु उपयुक्त हुन्छ” साथै, कफीको असर व्यक्ति विशेषको शारीरिक अवस्था, रोगको स्थिति, जेनेटिक बनावट तथा कफीप्रतिको सहनशीलतामा भर पर्छ।

यद्यपि अत्यधिक सेवन स्वास्थ्यका लागि हानिकारक हुन सक्छ, विभिन्न अन्तर्राष्ट्रिय अध्ययनहरूले कफीका फाइदाका थुप्रै पक्षहरू उजागर गरेका छन्। अमेरिकामा ५० देखि ७१ वर्ष उमेर समूहका चार लाखभन्दा बढी व्यक्तिमाथि गरिएको एक अध्ययन अनुसार, दैनिक चार कप कफी सेवन गर्नेहरूमा आयु १२-१३ वर्षले बढ्न सक्ने देखिएको छ।

अन्य अध्ययनहरूले कफीले टाइप-२ मधुमेहको जोखिम ७ प्रतिशतले घटाउने, लिभर सिरोसिसको सम्भावना ८४ प्रतिशतले कम गर्ने, कलेजोको क्यान्सरको जोखिम ४४ प्रतिशतले घटाउने प्रमाण फेला पारेका छन्।

त्यस्तै, दैनिक तीनदेखि पाँच कप कफी पिउने व्यक्तिहरूमा अल्जाइमर रोगको जोखिम ६५ प्रतिशत र पार्किन्सन्सको जोखिम उल्लेखनीय रूपमा कम हुने देखिएको छ। साथै, कफीले मानसिक स्वास्थ्यमा पनि सकारात्मक असर पार्ने अध्ययनहरू छन्। एक अध्ययन अनुसार, चार कप कफी पिउने व्यक्तिमा डिप्रेसनको जोखिम २० प्रतिशत र आत्महत्याको जोखिम ५३ प्रतिशतले घटेको छ।

कफी विभिन्न प्रकारमा उपलब्ध हुन्छ – एस्प्रेसो, इन्स्ट्यान्ट कफी, डिकाफ कफी आदि। सामान्यतया:

एस्प्रेसो (३०-५० मिलिमिटर): ६३ मिलिग्राम क्याफेन
डबल एस्प्रेसो: १२५ मिलिग्राम क्याफेन
इन्स्ट्यान्ट कफी: ३०-९० मिलिग्राम क्याफेन
डिकाफ कफी: ३ मिलिग्राम जति क्याफेन

युरोप र अमेरिका जस्ता देशहरूमा कफी पिउने प्रचलन उच्च रहेको छ, जहाँ एक कपमा औसत ९५ मिलिग्राम क्याफेन हुने गरेको देखिन्छ।

मध्यपुरको सांस्कृतिक सम्पदा अवलोकनमा क्यानाडाका विद्यार्थीहरू

भक्तपुर । विनायक शिक्षा निकेतन इडिलस स्कूलले साउन १९ गते युनिभर्सिटी अफ ब्रिटिस कोलम्बिया, क्यानाडाका २० जना विद्यार्थीलाई भव्य स्वागत गर्दै मध्यपुर ठिमीका सांस्कृतिक सम्पदा अवलोकन गराएको छ ।

विद्यालय र मध्यपुर रोटरी क्लबको सहकार्यमा आयोजना गरिएको सांस्कृतिक आदानप्रदान कार्यक्रम अन्तर्गत क्यानाडाली विद्यार्थीहरूलाई मध्यपुर थिमि नगरका प्रमुख सांस्कृतिक स्थलहरूको अवलोकन गराइएको हो । कार्यक्रममा मध्यपुर थिमि नगरपालिकाका नगरप्रमुख सुरेन्द्र श्रेष्ठले

शंखधर चोकमा खादा ओढाएर पाहुनाहरूलाई स्वागत गरेका थिए ।

विनायकका विद्यार्थी र शिक्षकहरू गाइड बनेर पाहुनाहरूलाई नगरभित्रका ऐतिहासिक र सांस्कृतिक सम्पदाहरूको जानकारी गराउँदै भ्रमण गराएका थिए । भ्रमणका क्रममा सहभागीहरूले चपाचो क्षेत्रको कुम्हाःटोलको (थिमिको पोटेरी एरिया) पनि अवलोकन गरेका थिए । साथै, विनायक स्कूलको प्राङ्गणमा उनीहरूका लागि परम्परागत अष्टमात्रिका नृत्य प्रस्तुत गरिएको थियो ।

कार्यक्रमको अन्तिम चरणमा एभरेस्ट पार्टी प्यालेसमा नेवारी सांस्कृतिक

भोजको आयोजना गरिएको थियो । उक्त अवसरमा आयोजित विशेष सभामा विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष गणेशराम लाछीको अध्यक्षता रहेको थियो भने प्रोफेसर डा. पासाङ शेर्पा, मध्यपुर टुरिजम बोर्ड अध्यक्ष विनोद श्रेष्ठ, रोटरी क्लब अध्यक्ष चन्द्र चक्रधरलगायतले विद्यालयले शिक्षा र संस्कृतिको समन्वयमा खेलेको भूमिकाको प्रशंसा गरे ।

कार्यक्रमका क्रममा विद्यालयका प्रिन्सिपल सुरेन्द्रविक्रम प्रजापतिले मध्यपुरको पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि यस्ता अन्तर्राष्ट्रिय आदानप्रदान कार्यक्रमहरूलाई निरन्तरता दिइने जानकारी गराए । उनले भविष्यमा विनायक स्कूल र युनिभर्सिटी अफ ब्रिटिस कोलम्बियाबीच शैक्षिक तथा सांस्कृतिक सहकार्य थप सुदृढ बनाउने योजना रहेको पनि उल्लेख गरे ।

स्थानीय सम्पदाको जगेर्ना र अन्तर्राष्ट्रिय सांस्कृतिक सम्बन्ध विस्तार गर्ने उद्देश्यले गरिएको यो कार्यक्रमले विद्यार्थीस्तरमै विश्व संस्कृतिको अनुभव आदानप्रदान गर्न सकिने सम्भावना देखाएको छ । विद्यालयले नियमित रूपमा यस्ता कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गर्दै आएको जनाएको छ ।

घरजग्गाको मन्दीको जरो: अनियन्त्रित दलाली, कमजोर नीति र आर्थिक संकुचन

रूषा थापा

काठमाडौँ उपत्यकामा घरजग्गाको मूल्य ‘करोडौँबाट लाखौँ’मा झरेको सूचना सामाजिक सञ्जाल, पत्रपत्रिका र सार्वजनिक स्थलमा सर्वत्र देख्न सकिन्छ। तर यस्तो सस्तो मूल्य हुँदाहुँदै किन किनबेच ठप्प छ, त? यो प्रश्न पछिल्लो समय बजार, समाज र संसदसम्म उठिरहेको छ।

पाँच वर्षअघिसम्म डेढदेखि तीन करोडसम्ममा बेचिन्थ्यो भनिने घर अहिले ५०-६० लाखमै बिक्रीमा आएको देखिन्छ। तर मूल्य घट्दा पनि किनबेच नहुनु केवल आर्थिक मन्दी वा बैंक समस्या मात्रै होइन, यसका जरा गहिरो छन् – जसमा भूमाफिया, दलाली, कानुनी अपारदर्शिता, नीति अलमल, समाजको आर्थिक संरचनात्मक संकट सबैकुराको समिश्रण छ।

मूल्य खस्किनुको एउटा प्रमुख कारण हो – अनियन्त्रित ऋण, विशेषतः ‘मीटरब्याज’। घर बनाउन बैंक वा वित्तीय संस्थाबाट भन्दा पनि स्थानीय साहुवाट लिइएको चर्को ब्याजको ऋण चुक्ता गर्न नसकेर धेरैले आफ्नो सम्पत्ति बजारमा राख्न थालेका छन्। घर बनाउने सपना बोकेकाहरुले ऋणको दलदलमा फँसेर सस्तोमा सम्पत्ति फाल्न बाध्य भएका छन्।

भूकम्पपछि सुरक्षा र व्यवस्थापनको नाममा घर निर्माण मापदण्ड कडाइ गरिएको छ। ०८९ मंसिर २८ को क्याबिनेट निर्णयले ल्याएको नयाँ नक्सा मापदण्डअनुसार अब तीन पट्टी जोडेर घर बनाउन पाइँदैन। कम्तीमा ४० मिटर खुला ठाउँ राख्नुपर्ने, बाटो २० मिटर चौडा, ट्रान्समिटर नजिक १४ मिटर छोड्नुपर्ने जस्ता व्यवस्था लागू छन्।

सर्वोच्च अदालतको ०८० पुस २३ को फैसलाले खोलातटमा ४० मिटर क्षेत्र संरचना निषेध गरेको छ। यस्तो कडाइले अवैधानिक वा पुराना मापदण्ड अनुसार बनेका घरहरुको व्यापार मूल्य लगभग शून्यजस्तै बनाइदिएको छ।

सरकारले ल्याएको जग्गा वर्गीकरण नीतिअनुसार अब खेतीयोग्य जग्गामा घर बनाउन पाइँदैन। तर विगतमा त्यही जमिनमा अवैधानिक रूपमा निर्माण भएको घर बिक्रीका लागि अड्किएको छ। यस्तो अन्योलले पनि कारोबार ठप्प भएको छ।

साथै, स्मार्ट सिटीको नाममा विशेष क्षेत्र घोषणाले त्यहाँका संरचनालाई अनिश्चितता र डरको वातावरणमा पारेको छ।

भारी वर्षा, डुवान, बाढीपछिको त्रास, बढ्दो बेरोजगारी, चर्को घरभाडा र कमाइको स्रोत गुमेपछि उपत्यका छोडेर गाउँ फर्कने वा वैदेशिक पलायन हुनेको संख्या उल्लेख्य छ। भाडा तिर्न सक्ने क्षमता नभएको, नियमित आम्दानी नभएको र घरधनीहरुले मनोमानी भाडा बढाइरहँदा बजारमा रहेका घर खाली छन्।

भक्तपुरको राधेराधेश्वर भट्टा क्षेत्र वा अन्य ठाउँमा समेत वर्षाले डुवान गरेपछि त्यस क्षेत्रको व्यापारिक तथा आवासीय आकर्षण घटेको छ।

सहकारी, लघुवित्त, फाइनेन्सजस्ता संस्थाले मुख्य रूपमा साना-मझौला घर तथा अफिस भाडामा लिएको हुन्थ्यो। यी संस्था डुबेपछि घर खाली भए, कर्मचारी पलायन भए र सम्पत्तिको उपयोग दर घट्यो। अहिले राजधानीमा यस्ता घरहरु न बिक्री हुन्छन् न भाडामा जान्छन्।

एक कोठाको पाँच हजारदेखि २० हजार, एक फ्ल्याटको ३० हजारदेखि तीन लाख र सटरको २० हजारदेखि १९ लाख रुपैयाँसम्म भाडा तोकिएको पाइन्छ। तर, सरकारले यस्ता दरमा कुनै नियमन गरेको छैन।

साथै, घरबहाल कर तिर्नुपर्ने कानुनी प्रावधान हुँदाहुँदै पनि घरधनीहरुले बहाना बनाएर कर छुल्ने गरेका छन्। यस्तो गैरउत्तरदायी व्यवहार र कमजोर राज्य अनुगमनले आम नागरिकको बोझ थपिएको छ।

०४६ सालअघिसम्म सरकारी,

सार्वजनिक, गुठी, ऐलानी, हदबन्दी जमिनलाई व्यक्तिको नाममा दर्ता गराएर कब्जा गर्ने भूमाफिया र राजनीतिक संरक्षण प्राप्त दलालको इतिहास अहिले घरजग्गा मन्दीको मूल कारण बन्न पुगेको छ।

पुतलीसडकदेखि घट्टेकुलो, रामशाहपथ, अनामनगर, राधेराधे क्षेत्र, हनुमन्ते खोला किनारजस्ता ठाउँमा खोलामाथि घर ठड्याउने, ऐलानी जग्गा आफ्नो नाममा पार्ने, सरकारी जमिनमा संरचना बनाउने प्रवृत्तिले वैधानिकताको संकट निम्त्याएको छ।

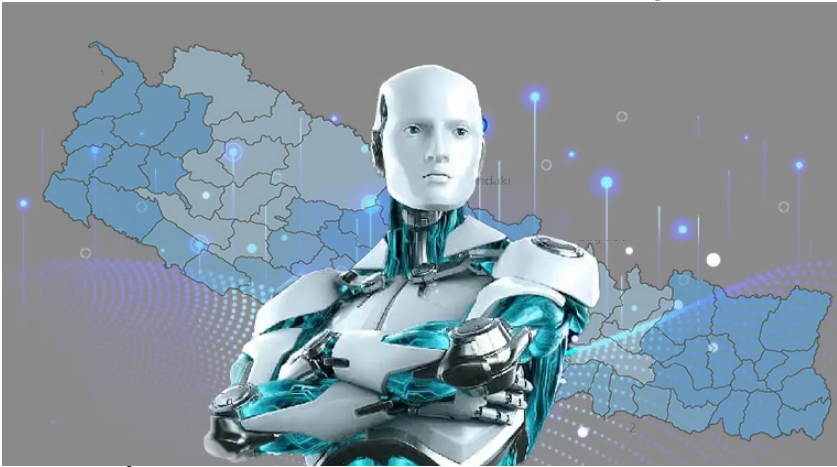
काठमाडौँको बुढानिलकण्ठ-नारायणथानबाट बग्ने खोला लाम्जिपाटमा अझै बग्छ। तर त्यसपछि खोला ‘हराउँछ’ र सिधै सिंहदरबार पुगेर देखिन्छ। यसबीचमा खोला ढलान गरेर घर बनाइएको छ। यस्तो दुस्साहसपूर्ण अतिक्रमणलाई राज्य, कानुन र समाजले लामो समयसम्म मौन समर्थन गरिरहँदा अहिले त्यसको मूल्य सम्पूर्ण समाजले तिर्दैछ।

आज जतिसुकै सस्तोमा घर र जग्गा बिक्री गर्न खोजिए पनि किन्ने छैनन्। किनभने मानिसहरुमा अब दलाली र कब्जाको राजनीति विरुद्ध सचेतना बढेको छ। राज्यको सम्पत्ति व्यक्तिगत स्वार्थमा प्रयोग हुँदैन भन्ने चेतना, कानुनी समझदारी र पारदर्शिताको माग समाजमा बढ्दै गएको देखिन्छ।

घरजग्गाको मूल्य खस्कँदा पनि किनबेच ठप्प हुनु आर्थिक मन्दी मात्रै होइन – यो विगत तीन दशकको नीतिगत असफलता, भूमाफियाको मनोमानी, अवैधानिक कब्जा, कानुनी लचकता, राज्यको कर प्रणालीको विफलता र समग्र सामाजिक असन्तुलनको प्रतिफल हो।

अहिलेको संकट चेतनाको घण्टी हो – अब अझ बढी पारदर्शिता, नियमन र जवाफदेहिताको खाँचो छ। सरकार, समाज र नागरिकले यो सन्देश बुझ्न नसके संकट अझ गहिरो बल्नेछ।

अनुसन्धान विभागलाई एआई, रोबोटिक्स प्रयोग र इन्टरसेप्सनको कानुनी अधिकार प्रस्ताव

काठमाडौँ, ५ साउन – सरकारले गुप्तचर तथा अनुसन्धान सम्बन्धी कार्यलाई कानुनीरूपमा स्पष्ट पार्ने उद्देश्यले तयार पारेको ‘राष्ट्रिय इन्टेलिजेन्स विधेयक’ मस्यौदामा अनुसन्धान विभागलाई कृत्रिम बुद्धिमत्ता (एआई), रोबोटिक्सजस्ता प्रविधिको प्रयोगदेखि सञ्चार इन्टरसेप्सनसम्मको अधिकार प्रदान गर्ने व्यवस्था प्रस्ताव गरिएको छ।

प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय अन्तर्गत रहेको राष्ट्रिय अनुसन्धान विभागलाई निरन्तरता दिँदै, मस्यौदामा नयाँ ढाँचाको ‘गुप्तचर सेवा’ गठनको प्रस्ताव गरिएको छ। उक्त सेवामा साधारण, प्राविधिक र विशेष सुरक्षा समूह राखिने उल्लेख छ। साधारण समूहमा कानुन र लेखा उपसमूह रहनेछ भने, प्राविधिक समूहअन्तर्गत सूचना, सञ्चार तथा प्रविधि, सवारी व्यवस्थापन र मर्मतसम्भार

उपसमूह रहनेछन्।

मस्यौदामा विभागले गुप्तचरी तथा अनुसन्धान कार्यमा नवीनतम प्रविधिको प्रयोग गर्न सक्ने उल्लेख छ। यसमा एआई, रोबोटिक्सजस्ता प्रविधिबाट अनुसन्धानको दक्षता बढाउने लक्ष्य लिइएको छ।

सूचना सङ्कलन सम्बन्धी विशेष व्यवस्थामा विभागले कुनै सन्दिग्ध व्यक्ति, सङ्घ वा संस्थाले सञ्चार माध्यममार्फत गरेका श्रव्य, दृश्य वा विद्युतीय सन्देशहरु निगरानी तथा अभिलेखीकरण गर्न सक्ने प्रावधान गरिएको छ। यदि अन्य माध्यमबाट सूचना प्राप्त गर्न असम्भव देखिएको र तत्काल सूचना नपाए मुलुकलाई गम्भीर क्षति पुग्ने स्थिति आयो भने अनुसन्धान महानिरीक्षकले लिखित आदेशमा मातहतका अधिकारीमार्फत इन्टरसेप्सन गर्न सक्ने व्यवस्था मस्यौदामा समावेश छ।

‘इन्टरसेप्सन’लाई कुनै पनि सञ्चार

दुरान्ड कपबाट आर्मीको यात्रा समूह चरणमै टुंगियो

काठमाडौँ। भारतमा जारी प्रतिष्ठित दुरान्ड कप फुटबल प्रतियोगिताबाट त्रिभुवन आर्मी फुटबल क्लब समूह चरणमै बाहिरिएको छ।

मंगलबार जमशेदपुरस्थित जेआरडी स्पोर्ट्स कम्प्लेक्समा भएको अन्तिम समूह चरणको खेलमा इण्डियन आर्मी फुटबल टिमसँग १-० ले पराजित भएपछि त्रिभुवन आर्मीको यात्रा यहीं टुंगिएको हो।

इण्डियन आर्मीका खेलाडी क्रिस्टोले २१औँ मिनेटमा गरेको गोल नै खेलको निर्णायक बन्यो। त्यस्तै, २९औँ मिनेटमा त्रिभुवन आर्मीका गोलकिपर विकेश कुथुले रातो कार्ड पाउँदै मैदान छाड्नुपरेपछि नेपाली टोली खेलको अधिकांश समय १० खेलाडीमा सिमित रह्यो।

समूह ‘सी’ अन्तर्गत त्रिभुवन आर्मीले तीन खेलमध्ये दुईमा हार र एकमा बराबरीको नतिजा निकालेको थियो। पहिलो खेलमा जमशेदपुर एफसीसँग ३-२ ले पराजित भएको आर्मीले दोस्रो खेलमा लद्दाख एफसीसँग १-१ को बराबरी खेलेको थियो। यसै समूहमा रहेको इण्डियन आर्मीका लागि यो पहिलो जित हो। उनीहरूले पहिलो खेलमा जमशेदपुरसँग हार व्यहोरेका थिए। यो जितसँगै इण्डियन आर्मी ३ अंकसहित समूह ‘सी’ को दोस्रो स्थानमा उक्लिएको छ। जमशेदपुर एफसी भने दुई खेलमै जित निकाल्दै शीर्ष स्थानमा रहँदै नकआउट चरणमा प्रवेश गरिसकेको छ।

२४ टोली सहभागी दुरान्ड कपको नियम अनुसार हरेक समूहको शीर्ष टोली तथा उत्कृष्ट प्रदर्शन गर्ने ६ समूहका दुई उपविजेता मात्र क्वाटरफाइनलमा प्रवेश गर्ने छन्। प्रतियोगिताका सम्पूर्ण खेलहरू सोनी स्पोर्ट्स २ र सोनी लिभमार्फत प्रत्यक्ष प्रसारण भइरहेको छ।

नेपालसँग खेल्ने बंगलादेश ‘ए’ को टोली घोषणा, पहिलो खेल पाकिस्तान ‘ए’ सँग

काठमाडौँ। अस्ट्रेलियामा आयोजना हुने टप इण्ड टि-२० सिरिजका लागि बंगलादेश क्रिकेट बोर्ड (बिसिबी) ले आफ्नो ‘ए’ टोलीको घोषणा गरेको छ। प्रतियोगितामा नेपाली राष्ट्रिय टोलीसँग समेत भिड्ने बंगलादेश ‘ए’ को कप्तानी विकेटकिपर ब्याट्सम्यान नुरुल हसन सोहनले गर्नेछन्।

१५ सदस्यीय टोलीमा बंगलादेशको राष्ट्रिय टोलीबाट तीनै फर्माटमा खेल्नसकेका अनुभवी खेलाडीहरुको समावेश गरिएको छ। घोषित टोलीमा मोहम्मद सैफ हसन, अफिफ हुसेन ध्रुवो, यासिर अली चौधरी, हसन महमूद जस्ता चर्चित नामहरु रहेका छन्।

अगस्ट १४ देखि २४ सम्म नर्वन टे्रिटोरी क्रिकेट अस्ट्रेलियाको आयोजनामा हुने प्रतियोगिताको उद्घाटन खेलमा बंगलादेश ‘ए’ ले पाकिस्तान ‘ए’ सँग प्रतिस्पर्धा गर्नेछ। नेपालले भने आफ्नो पहिलो खेल अगस्ट १५ (साउन ३०) मा आयोजक नर्वन टे्रिटोरी स्टाइकसँग खेल्नेछ। त्यसको भोलिपल्ट अर्थात् साउन ३१ गते नेपाल र बंगलादेश ‘ए’ बीच रोमाञ्चक भिडन्त हुनेछ।

यस प्रतियोगितामा नेपाल पहिलोपटक सहभागी हुँदैछ भने बंगलादेश ‘ए’ टोली यसअघि आयोजित अधिल्लो संस्करणको उपविजेता टोली हो। नेपालको टोली भने सोमबार सार्वजनिक गरिएको थियो, जसको कप्तानी रोहित कुमार पौडेलले गर्दैछन्।

११ टोली सहभागी सिरिजमा बंगलादेश ‘ए’, पाकिस्तान ‘ए’, नेपाल, अमेरिकाको माइनर लिग विजेता सिकागो किंग्सम्यानसहित अस्ट्रेलियाका वीवीएल फ्रेन्चाइजका एकेडेमी टोलीहरू–होबर्ट हरिकेन्स, पर्थ स्कोर्चर्स, एडिलेड स्टाइकर्स, मेलबर्न स्टार्स र मेलबर्न रेनेगेड्स पनि सहभागी छन्। साथै, प्रतियोगितामा दुई स्थानिय टोलीहरुको पनि सहभागिता रहनेछ।

नेपालले समूह चरणमा ६ खेल खेल्नेछ। समूह चरण सकिएपछि शीर्ष ४ टोलीबीच सेमिफाइनल हुनेछ भने सेमिफाइनल र फाइनल दुवै खेल २४ अगस्ट (भदौ ८) मा हुने तालिका रहेको छ।

बंगलादेश ‘ए’ को टोली यस प्रकार रहेको छः

नुरुल हसन सोहन (कप्तान), मोहम्मद सैफ हसन, मोहम्मद नैम, जिशान आलम, महिदुल इस्लाम भुइयाँ, यासिर अली चौधरी, अफिफ हुसेन ध्रुवो, तुफयल अहमद, मोहम्मद मृत्युन्जय चौधरी, रकिबुल हसन, महफ्जुर रहमान रब्बी, नईम हसन, मुस्फिक हसन, रिपन मोहल र हसन महमूद।

नेपालको लागि यो अन्तर्राष्ट्रिय प्रतियोगिता महत्वपूर्ण अवसरका रुपमा हेरिएको छ, जसले युवा खेलाडीहरूलाई अनुभव बटुल्ने तथा उच्चस्तरीय खेल प्रदर्शन गर्ने अवसर दिनेछ।

R. R. ELECTRONICS
Madhyapur Thimi-4, Shankhadhar Chowk
Ph. 01- 5093396, Mo. 9841300905, 9851169858

DRN SAMSUNG LG LG Idea Himstar NOKIA oppo mi Dish TV

